

HUKUKÎ BİLGİLER MECMUASI

Sahip ve Başmuharriri :

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

Milâslı GAD FRANKO

TAHRİR HEYETİ

Fuat Hulûsi B. Temyiz Mahkemesi İkinci
hukuk dairesi reisi

Sabri Şakir B. Ad. V. Hukuk İşleri
Müdürü

Mustafa Reşit B. İstanbul Hukuk Fa.
Müderrislerinden

Ahmet Refik B. Sabık Temyiz Mahkemesi
azasından

Ahmet Samim B. İstanbul Hukuk Fa.
Müderrislerinden

M. Şari Kroza. İstanbul Hukuk Fa.
Müderrislerinden

M. Aşıl Mester. Paris Hukuk Fa.
Müderrislerinden

M. Şavgran. Paris Hukuk Fa. fahri
Müderrislerinden

M. A. Salem. Hukuku Düvel Mecmu-
ası tahrir heyetinden.

Bahir B. Kavanin ihzârı komisyonu
azasından.

Mehmet Talât B. Avukat

M. A. Bilyoti. Paris Hukuk Fakül-
tesi Doktoru.

Adres: Galata, Bahtiyar han Avukat Gad Franko Beyin yazıhanesi

Telefon: Beyoğlu 3609

Bir nüshanın bedeli 35 kuruştur

Bir senelik abonemanı Posta ücretile beraber

400 kuruştur

Türkiye harici için 500 kuruştur

İSTANBUL

EKSPRES MATBAASI

1931

gar kanunlarile ve Bulgar mahkemeleri marifetile halli lazım gelen bu gibi me'saile müdahaleleri Bulgar kanunlarına bir tecavüz teşkil ettiğinden bu bapta makamâtı aidesi nezdinde teşebbüsatta bulunularak bu kanunsuzluğun men'i yolunda bir karar ittihazını teklif eylemiş ve bu teklif bil umum kongra azası tarafından itifaki ara ile kabul edilerek gerek hükümet gerek Sobranya nezdinde teşebbüsatta bulunulmasına karar verilmiştir.

Filibeli

Avukat Ahmet Rağıp

Kaydi hayat ile irat ve ölünceye kadar bakma aktı

Rente viyagère et contrat d'entretien vivager

Timistokli Zimbilidis

Mühim mesail ve hadisatı hukukiye ve ictimaiye meyanında muhtacı tetkik bir me's'elei kanuniye varsa o da kaydi hayat ile irat tesisi ve ölünceye değin besleme ve bakma aktıdır.

Filhakika cemiyeti beşeriye azasının ihtiyacatı tabiiye ve zaruriyesi meyanında olan şu aktı hukukinin herkesçe suhuletle derk ve tefehhümü daima kabil olmadığı gibi esasen hüsnü niyetten başka bir kaidei hukukiye ve ahlâkiyeye istinat etmeyen ve münakaşa ve tetkikimizih mevzuunu teşkil eden işbu aktın pek büyük bir dikkat ve itina ile yapılması elzem ve zaruridir. Aşağıda görüleceği gibi vazii kanun bu bapta bir çok kayıt ve müeyyedeler vaz eylemiş ise de yine tarafların veya mükelleflerin hüsnü niyet kaidelerine istinat etmek suretile vecibelerini ifa edecekleri kaziyesini de dermeyan etmekten dur kalmamıştır.

Hüsnü niyet sahibi olan bir çok kimselerin bir ma melek ve menkul ve gayri menkul emvali iyi bir idare ve vecibelerini muntazaman ifa sayesinde malik oldukları ve fariğlerin hukukunu muhafaza ettikleri görüldüğü gibi bir çok kimselerin dahi mücerret ve geniş vaitlerle bir çok sahibi vicdan ve muhtacı muavenet olan kimselerin emvâl ve emlakini de elde ettikten sora taahhüt ettikleri vecaibi ifa etmedikleri de her gün görülmektedir.

Ahkâmı sabıka

Malûm olduğu üzere ahkâmı sabıkada kaydû hayat ile irat teessüsü gibi akıt ve ahkâmı medeniye mevcut değildi. Ahkâmı sabıkada ancak beslemek şartile gayri menkul ferağ aktı vardır. Bu akıtta mülga arazi kanununin 114 üncü maddei muaddelesinde ahkâmülevkafın 219 uncu mes'elesinde ve mülga mecellenin 855 inci maddesinde mezkûrdur.

1 *Arazi kanunu. A:* Malûm olduğu üzere arazi kanunu 7 Ramazan 1274 tarihinde intişar etmiştir. 114 üncü maddei asliyeye göre ölünceyedek görüp gözetmek ve hoş geçinmek gibi şer'an müfsit olan şurut ile arazii emiriye ve ve mevkufenin ferağ ve tefvizi caiz olmayup bu suretle teferruğ eden bir kimse mefruğunbihi ahara ferağ etmiş veya badelfefat naili intikal veresesine intikal eylemiş bulunsa dahi fariği evvelin yani asıl sahibinin ve vefatı halinde veresinin şartın fesadından bahisle dava ikamesine ve mefruğunbihi istirdada salâhiyetleri vardır.

B — Maddei mezkûre bilahare 12 Teşrinievvel 1304 tarihinde yani otuz sene sonra tadil ve yerine bir maddei münferide ve nizamiye vazedilmiştir. Maddei mezkûreye göre bir kimse arazii emiriyeden tapu ile tahtı tasarrufunda olan yeri ölünceye değin kendisini beslemek şartile ferağederse ferağ sahih ve şartı mezkûr muteberdir. Badelferağ mefruğunleh şartı mezkûr mucibince fariği beslemeğe razı iken fariğ ferağına nadim olsa ol yeri mefruğunlehten istirdat edemez. Eakat şartı mezkûr mucibince mefruğunlehin fariği beslenmediği biliddia dava ikame eder ve mefruğunlehin inkârına mukabil ispatı müddeaya mecbur olup hakikatı hal erbabı vukuftan tahkik ve istihbar edilerek fariğin davası bilmuhakeme sabit olursa aktın feshile mefruğunbihin fariga ret ve iadesine hüküm verilir. Mefruğunleh fariğden evvel vefat ederse veresesi fariği şartı mezkûr veçhile beslerlerse yine fariğin istirdada hakkı olmayıp beslemedikleri takdirde hakkı istirdadı kelevel bakidir. Mefruğunleh varis ve ashabı intikalden kimseyi terk etmiyerek vefat ederse mefruğunbih yine fariğ ve sahibine iade olunur. Fariğ berhayat bulundukça gerek mefruğunleh ve gerekse vefatı halinde veresesi mefruğunbihi ahara ferağ edemezler.

Demek ki maddei münferidei mezkûreye göre beslemek şartile ferağda fariğ ve mefruğunleh birlikte ve müştereken mütesarrif olup münferiden hakkı tasarruf ve temellükü haiz değildir. Fariği beslemek ve görüp gözetmek şartile

mefruğunleh o gayri menkule mütasarrif olup fariğin vefatı halinde şartı mezkûr mürteli olacağına ve vecibeler ifa edilmiş bulunacağına nazaran artık mefruğunleh ve vereseşi o gayri menkule sureti katiyede malik olur ve dilediği veçhile anda tasarruf ederler.

D — En mühim kaide : Bu baptaki aktı ferağın sarahatı kanuniye veçhile senede raptı şartı azam olup tapu müdüriyetinde ve memuru mahsus huzurunda fariğ ve mefruğunlehin huzur ve takriri ve taahhüdü ile icra edilir. Bu şeklin gayrisinde yapılan akıt hüküm ifade etmediği gibi hükâm bu kabil deavinin istimaından dahi memnu olduğu tasrih edilmiştir.

2 — *Ahkâmül evkaf* : 1307 tarihinde neşrolunan ahkâmül evkafın 219 uncu maddesinde hadiseden bahs olunmakta ve arazi kanununun maddei münferidesi ahkâmı aynen tekrar etmekte ise de burada mahsus bir farkı kanuniye tesadüf edilmektedir. O da mefruğunlehin vefatından sonra şartı mezkûre veresesinin riayeti halinde fariğin fesh ve hakkı istirdadı olup olmadığına dair bir sarahat meucut olmadığı gibi fariğin hayatında dahi mefruğunlehin mefruğunbihi ahara ferağ veya temlik edüp veya edemiyeceğine dair bir kayda dahi tesadüf edilmektedir. İcareteynli musakkafat ve müsteğilâtı vakfiyenin de bedel veya bilâbedel ferağı her halde ferağı kat'i hükmünde olduğuna ve hibe ahkâmı cereyan ettiği ihtimaline mebni belki burada ferağın şarta muallak olmasına rağmen kat'i hüküm ifade edeceği ve binaberin mefruğunlehin mefruğunbihi fariğin hali hayatında dahi ahara temlik edebileceği kanaatı hasıl olmakta ise de şartın müteber olmasına binaen fariğin muvafakatı ile ferağın icrası icap eder.

3 — *Mecelle* : Mülga mecellenin kitabülhibesinin 855 inci maddesinde sarahaten mezkûr olduğu veçhile bir kimse ölünceye değin beslemek şartile mülk akarını birine hibe ve teslim ettikte mefruğunleh ve mevhubunleh şartı mezkûre riayet eyledikçe fariğ ve vahip hibesinden rucu ederek mezkûr akarı istirdat edemez. Burada dahi görülüyor ki emlakı sırfede badelvefat mefruğunlehin veresinin şarta riayete hazır olduğu halde fariğ ve vahibin hibe ve ferağdan rucu ile mülk akarı istirdada salâhiyeti yoktur. Bunun sebebi kanunisi de hibeden rucu bahsında mülga mecellenin 872 inci maddesi mucibince vefatın manii rucu teşkil eylemesi ve mezkûr 855 inci madde mucibince hibede beslemek şartile ferağın hibe beshartı ivaz olması ve 868 inci madde mucibince hibede verilen ivazın vahip tarafından kabzedilmesi anda rucua kezalik mani teşkil eylemiş olmasıdır.

Istirrat — Ahkâmı sabıkaya göre beslemek şartile ferağların şarta ademî riayetden dolayı fesh ve istirdadı iddiaları bundan takriben on beş sene evvel mehakimi adliyyede rüyet edilmekte iken bundan on iki sene evvel şurayî devlet kararnamesi mucibince tapu idarelerinde ve meclisi idarelerde nevama idareten ve itirazen tetkik edilmekte iken 1920 senesi nihayetlerine doğru bu salâhiyet tapu ve meclisi idarelerden alınarak yine kelevvel mehakimi adliyyeye tevdi edilmiştir.

Ahkâmı sabıkaya dair izahat bundan ibaret olmakla mühim ve mufassal mesaili kanuniye arzeden ahkâmı cedidemize nakli kelâm edelim.

Ahkâmı cedide

Ahkâmı cedidede balâda beyan olunduğu veçhile mevzubahs olan mesaili hukukiye iki şekilde tecelli etmiştir. Birincisi kaydü hayat ile irat ve ikincisi ölünceye değin bakma aktıdır. Ahkâm ve netayici hukukiyesi başka başka olan bu iki aktı ayrı ayrı tetkik ve tahlil etmek icap eder. Zira kaydü hayatla irat tesisindeki aktın rüknü aslîsi borçlunun alacaklıya irat vermesi ve diğerinde vefatına değin beslemesi ve bakması ve gözetmesi ki muayyen ve mukannen bir şey olmayıp borçlunun ahvali ictimaiye ve sıhhiyesile mütebeddil ve mütehavvildir.

Timistukli Zimbulidis

Tapu müdürlüğüne

Mirasın taksimine ve Tapuca yapılacak muameleye dair geçen nüshamızda neşredileceğini yazdığımız Tapu Müdüriyeti Umumiyesinin 25/9/930 tarih ve 488 numaralı tamimi suretini aşağıya dercediyoruz :

23 - 11 - 926 ve 169 numaralı tahriratı umumiyyeye zeyildir.

1 — Kanunu medeninî meriyetinden sonra vefat edenlerin mirasçıları birden ziyade ise taksime kadar bilcümle metrukâtına iştirâk halinde mülkiyet şeklinde tasarruf ederler; kanunu medenî madde 581 - bu mallar üzerinde iştirâk halindeki mülkiyet ahkâmı cari olur - madde 629 - 631.

Binaenaleyh kanunen vereseyle intikal etmiş olan ve henüz ne kazaen ne de rizaen taksim edilmiyerek iştirâk halinde tasarruf edilen gayri menkuller üzerinde vereseden hiç biri münferiden ne umumunda ne şayi cüzünde tasarruf